

## Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. К.; Ірпінь: КТФ «Перун», 2009. 1736 с.
2. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки..**
3. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** 04.09.2021.
4. Baulin Yu. V. Fundamentalni problemy kryriminalnoi vidpovidalnosti. URL: <https://newcrimialeode.org.ua>. Perehliad 04.09.2021.

## САМОВРЯДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ПРОЦЕДУРІ АТЕСТАЦІЇ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ВИКОНАВЦІВ РОБІТ У БУДІВНИЦТВІ У ЗВ'ЯЗКУ З ПРИЙНЯТТЯМ ЗАКОНУ УКРАЇНИ № 5655 ВІД 11.06.2021 РОКУ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ СФЕРИ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

*Керечан Д. М.*

*аспірант кафедри кримінального права і правосуддя  
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет  
імені академіка Степана Дем'янчука»  
м. Рівне, Україна*

### **Вступ./Introduction.**

На сьогоднішній день процедура атестації (сертифікації) відповідальних виконавців робіт в будівництві, до яких відносяться інженери-проектувальники, інженери технічного нагляду за будівництвом будівель та споруд, експерти, інженери –консультанти, архітектори та ряд інших категорій спеціалістів, здійснюється саморегульованими організаціями – Гільдією проектувальників у будівництві, всеукраїнською громадською організацією «Гільдія інженерів технічного нагляду за будівництвом об'єктів архітектури», асоціацією експертів будівельної галузі, Національною спілкою архітекторів України. Враховуючи нещодавні зміни до чинного законодавства (прийняття у першому читанні Закону України №5655 від 11.06.2021 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності») та викликаний ним суспільний резонанс, виникла необхідність аналізу пропонованих змін та визначення ролі вищенаведених громадських саморегульованих організацій при здійсненні процедури атестації (по суті -ліцензування) спеціалістів будівельної галузі.

## **Мета/Aim.**

Метою нашої роботи є аналіз та на його основі вдосконалення ряду діючих та запропонованих до прийняття нормативно-правових актів, заповнення прогалин у законодавстві та усунення розбіжностей у законах та Постановах КМУ, що регулюють діяльність відповідальних виконавців у будівництві, розробка відповідних науково обґрунтованих рекомендацій для покращення правового захисту інженерів-проектувальників, інженерів з технічного нагляду за будівництвом будівель та споруд, експертів будівельної галузі в процесі їх кваліфікаційного оцінювання (атестації).

## **Матеріали і методи./Materials and methods.**

Як відомо, порядок здійснення авторського і технічного нагляду регулюється ЗУ «Про архітектурну діяльність», Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», Постановою КМУ від 11 липня 2007 року № 903 «Про авторський та технічний нагляд під час будівництва об'єкта архітектури»(із змінами). Діяльність саморегульованих організацій в галузі врегульовано відповідними статутними документами та Законом України «Про громадські об'єднання». Нами було здійснено аналіз даних документів, а також пов'язаних з ними рішень спеціально уповноважених органів влади, що здійснюють регулювання будівельної діяльності.

## **Результати і обговорення./Results and discussion.**

В результаті розгляду статутних документів саморегульованих організацій було встановлено, що вони є абсолютно ідентичними за своїм змістом. Дані організації у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законом України «Про громадські об'єднання», Статутом, іншими документами та правилами(Стандартами). При цьому основною метою даних організацій встановлено захист прав і свобод членів організації, задоволення їх соціальних, економічних, фахових та інших законних інтересів, розроблення нормативно-правових засад для здійснення будівництва об'єктів архітектури, забезпечення професійної атестації відповідно до чинного законодавства України. З цією метою здійснюється тісна співпраця з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями. На підставі делегованих повноважень саме ці організації здійснюють професійну атестацію відповідальних виконавців робіт у будівництві. Крім того саме ці організації повинні згідно статутних документів захищати та представляти права і законні інтереси членів в державних органах, судових, правоохоронних установах тощо.

Розроблено відповідні Порядки реалізації делегованих повноважень щодо проведення професійної атестації. Ними визначено процедуру реалізації делегованих Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (на сьогодні це

Міністерство розвитку громад та територій України) повноважень щодо професійної атестації, делегування повноважень саморегульним організаціям у сфері архітектурної діяльності (наказ Мінрегіону від 13 жовтня 2014 року № 1369/26146) і здійснюються вони відповідною Атестаційною архітектурно-будівельною комісією. Дана комісія приймає від відповідальних виконавців необхідні документи, розглядає їх, встановлює чи відповідає претендент відповідним кваліфікаційним вимогам. Саме вона приймає рішення про видачу відповідного кваліфікаційного сертифікату чи відмову у його видачі, обмін кваліфікаційного сертифікату. Саме останній пункт і викликав бурю емоцій від відповідальних виконавців, які отримали кваліфікаційні сертифікати до 1 січня 2016 року.

21 липня 2021 року до Міністерства розвитку громад та територій України звернулася Асоціація міст України (саме по собі звернення викликає цілий ряд питань до правомірності та мотивів).

У зверненні наведено прохання надання розяснень щодо так званих безкатегорійних сертифікатів, які з незрозумілих причин рішеннями Антимонопольного комітету України не визнаються такими, що відповідають вимогам законодавства та кваліфікаційним критеріям на основі звіту про результати аудиту ефективності виконання заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти за кошти субвенцій з державного бюджету від 25.05.2021 року № 11-2. Асоціація міст просила надати розяснення щодо того, які саме кваліфікаційні сертифікати вважаються відповідними та дають право на виконання робіт(послуг) щодо об'єктів класу наслідків СС1, СС2 та СС3.

У відповіді Міністерства зазначається, що згідно ст.17 ЗУ «Про архітектурну діяльність» та Порядку проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт(послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, затвердженого Постановою КМУ від 23.05.2011 року № 554, виконавці, які одержали відповідний кваліфікаційний сертифікат, можуть виконувати роботи(послуги), пов'язані із створенням об'єктів архітектури, право на виконання яких визначено таким сертифікатом. При цьому строк дії такого сертифікату при умові підвищення кваліфікації та відсутності перерви у роботі за фахом понад три роки, не обмежується. Однак згідно Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (випуск 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи») було прийнято чотирирівневе кваліфікаційне категорювання. Кваліфікаційні сертифікати, видані до 17 січня 2017 року не містять інформації про клас наслідків об'єктів, та й поділ об'єктів на категорії Законом № 1817-VIII від 17 січня 2017 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення містобудівної діяльності» скасовано.

Варто відмітити, що безкатегорійні сертифікати має приблизно 5/6 відповідальних виконавців. Не зважаючи на те, що дані працівники з 2011 по 2021 рік мали право вести об'єкти класу наслідків СС1-СС3 та пройшли підвищення кваліфікації, з 1 січня 2022 року їх позбавили цього права. Виникає логічне питання – а що сталося раптом з цими спеціалістами, що роками вели об'єкти найвищого класу наслідків, що їх позбавили цього права? Адже це сертифіковані спеціалісти, які мають необхідний досвід та стаж роботи, підвищували кваліфікацію шляхом проходження курсової підготовки. Їм запропоновано повторно проходити атестацію з метою отримання кваліфікаційного сертифікату відповідної (вищої) категорії, причому відсутні відповідні роз'яснення, яка саме категорія вважається вищою та й механізм заміни чітко не врегульований, що безперечно є порушенням Конституції України, КЗпП України, ЗУ «Про архітектурну діяльність» та цілого ряду інших нормативно-правових актів.

### **Висновки./Conclusions.**

Для врегулювання розглядуваного питання необхідними є тісніша співпраця між відповідальними виконавцями, самоврядними організаціями та реальне, а не декларативне виконання ними статутних вимог з захисту законних прав та інтересів членів відповідних СРО. Крім того необхідне чітке дотримання вимог чинного законодавства. Нами пропонується врегулювати проблему шляхом розробки відповідного нормативно-правового акту, де чітко визначити право відповідальних виконавців здійснювати повноваження на основі своїх чинних сертифікатів без їх заміни. Крім того обґрунтовано вважаємо, що нагального врегулювання потребує Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників (випуск 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи»). Зміни до законів не можуть вводитись на основі рішень Антимонопольного комітету, звернень асоціації міст чи внутрішніх наказів окремих чиновників. Саморегулювні організації повинні чітко виконувати Статутні зобов'язання і реально захищати права своїх учасників (в тому числі у судових установах), а не виступати пасивними спостерігачами.

### **Література:**

1. Установчі документи ВУГП «Всеукраїнська громадська організація «Гільдія проектувальників у будівництві»» електронний ресурс – режим доступу URL: [http://vugip.org.ua/foundation\\_documents/](http://vugip.org.ua/foundation_documents/) (дата звернення 17.11.2021).
2. Статут Всеукраїнської громадської організації «Гільдія інженерів технічного нагляду за будівництвом об'єктів архітектури». електронний ресурс – режим доступу : URL : <http://gintn.org/about/statut-gintn/>